

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 177

гр. Бургас, 19.07.2022 г.

АПЕЛАТИВЕН СЪД – БУРГАС в закрито заседание на деветнадесети юли през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Павел Ал. Ханджиев

Членове: Илияна Т. Балтова
Десислава Д. Щерева

като разгледа докладваното от Десислава Д. Щерева Въззивно частно търговско дело № 20222001000135 по описа за 2022 година

Производството по делото е по чл.274 ал.1 т.2 от ГПК и е образувано по частната жалба на „Е.“ ЕАД в н., представлявано от синдика Н. Г., против определение № 293/ 13.05.2022 г., постановено по т.д. № 426/ 2021 г. по описа на Окръжен съд Бургас, с което производството по делото е прекратено и същото е изпратено по подсъдност на Софийски градски съд.

В жалбата се поддържа, че обжалваният съдебен акт е неправилен и незаконосъобразен, моли се за неговата отмяна и връщане на делото за продължаване на съдопроизводствените действия. Сочи се, че местната подсъдност следва да се определи по правилата на чл.109 от ГПК, както и по специалните правила, определящи като компетентен да разгледа предявените искове съдът по несъстоятелността, доколкото предметът на делото касае именно иск за попълване масата на несъстоятелността. Поддържа се, че правилно първоинстанционният съд е определил предявения иск като такъв от категорията за попълване масата на несъстоятелността, но неправилно е изключил приложимостта на специалните правила за подсъдност, въведени в ТЗ, а именно чл.649 ал.5 от ТЗ, според който тези искове се разглеждат от съда по несъстоятелността. Дори и да не се възприеме правилото на чл.649 ал.5 от ТЗ, а се приложат общите правила за местна подсъдност, отново местнокомпетентния съд е Бургаския окръжен съд. Сочи се, че предявената претенция цели да установи несъществуването на ипотечно право, възникнало от 17 договорни ипотеки, подробно индивидуализирани в исковата молба. Тъй като ипотечното право е вещно право, приложение следва да намерят правилата на чл.109 от ГПК, според които исковите за вещни права върху недвижим имот, за делба, за граници и за защита на

нарушено владение се предявяват по мястото, където се намира имотът. Тъй като три от договорните ипотечи са учредени върху имоти на територията на област Бургас, приложима е разпоредбата на чл.116 от ГПК. Оспорват се изводите на Окръжен съд Бургас, че ипотеката не е вещно право.

Постъпил е отговор на частната жалба от „Л.“ АД, с който са изложени съображения за правилност и законосъобразност на обжалваното определение и за неоснователност на жалбата. Поддържа се, че разпоредбата на чл.649 ал.5 от ТЗ предвижда местна компетентност на съда по несъстоятелността само за исковите по чл.645, чл.646, чл.647 от ТЗ и чл.135 от ТЗ. Ответникът по жалбата се позовава на практиката на ВКС, според която ипотечните иски не попадат в хипотезата на чл.109 от ГПК. Разпоредбите на чл.649 ал.5 от ТЗ и чл.109 от ГПК са не приложими, следователно местната подсъдност следва да бъде определена по седалището на ответника съгласно чл.105 от ГПК, в каквато посока са и изводите на БОС.

Частната жалба е подадена в законоустановения срок от лице с надлежна процесуална легитимация против съдебен акт, който подлежи на обжалване, поради което е допустима.

Бургаският апелативен съд, след като се запозна с оплакванията и доводите в нея, доказателствата по делото и като съобрази закона, приема за установено следното:

Търговско дело № 426/ 2021 г. на Окръжен съд – Бургас е било образувано по искова молба на „Е.“ ЕАД в н., представлявано от синдика Н. Г. против „Л.“ АД с искане да се установи по отношение на ответника несъществуването (погасяването) на ипотечно право, възникнало на основание договорни ипотечи, сключени с общо 17 нотариални акта, подробно описани в исковата молба. Синдикът, представляващ несъстоятелното дружество, е поддържал, че след откриване на производството по несъстоятелност в особената банкова сметка са постъпили суми от три изпълнителни дела, събрани след провеждане на публична продажба на имуществата на „Е.“ ЕАД, ипотекирани по два договора за кредит за обезпечаване на чужди задължения. Синдикът бил сезиран с молба по чл.717 н ТЗ да извърши превод на събраните суми, тъй като „Е.“ ЕАД дал обезпечение за чужд дълг и постъпилите суми са от продажби на имоти, ипотекирани в полза на „Л.“ АД. Синдикът извършил проверка на погашенията по двата договора за кредит и възложил на вещо лице да изготви заключение, в резултат на което се установило, че остатъкът от дълга по договор №925/2007 год. е 0, а погасяванията по договор №1080/29.08.2012 год. не могат да бъдат установени с категоричност, но обезпечението, дадено с втора по ред ипотека по този договор, не е предмет на предявения иск, образуван в т.д.№426/21 год. на БОС. Синдикът е поддържал, че „Л.“ АД претендира вземане в размер на 4 524 817,83 лв., което не кореспондира с размера на вземането, придобито чрез цесия от „С.“ АД, нито отразява погашенията, извършени в периода от 2016 до 2020 год. от „Е.“ ЕАД и от

трети лица - съдлъжници. След като синдикът установил, че вземането на „Л.“ АД по договор №925 е изцяло погасено, а по другия договор е в остатъчен размер на 1 189 540,65 лв. (а може и по-малко), отправил покана до кредитора да даде съгласие за заличаване на първа по ред ипотека, обезпечаваща договор №925/2007 год., но кредиторът оспорил горните обстоятелства. Твърди се, че ако синдикът изпълни задължението си и преведе в полза на „Л.“ АД постъпилите суми, ще се стигне до увреждане на останалите кредитори на масата на несъстоятелността, тъй като гарантираното задължение е погасено. Отправено е искане да се признае за установено несъществуването поради неговото погасяване на ипотечното право, възникнало на основание учредени договорни ипотеки, описани в исковата молба (уточнение в т.1.4 от ДИМ). Синдикът е поискал производството да се разгледа без предварително внасяне на държавна такса, тъй като предявеният иск е за попълване масата на несъстоятелността. Посочил е, че подсъдността се определя по реда на чл.109 от ГПК, тъй като е предявен иск за заличаване на договорни ипотеки, три от които са върху имоти в района на ОС Бургас.

Ответникът е подал отговор, с който е въвел отвод за местна неподсъдност на делото. Посочил е, че предявените искове не са за заличаване на ипотеки, а за установяване несъществуването на ипотечното право. Заявил е, че ипотеката не е вещно право и нормата на чл.109 от ГПК е неприложима. Посочил е, че не се касае за искове за попълване масата на несъстоятелността, за които ТЗ предвижда специална местна подсъдност на съда по несъстоятелността.

С обжалваното пред настоящата инстанция определение Окръжен съд Бургас е счел, че делото не му е местноподсъдно, прекратил го и го изпратил на съда, компетентен по правилата на чл.108 от ГПК – СГС. Квалифицирал е предявения иск като установителен по чл.124 от ГПК, насочен към попълване масата на несъстоятелността. Изложил е съображения, че в разпоредбите на чл.645 ал.3 и ал.4, чл.646, чл.647 и чл.649 ал.1 от ТЗ, вр.чл.135 от ЗЗД са предвидени специални искове за попълване масата на несъстоятелността и същите са родово и местно подсъдни на съда по несъстоятелността съгласно чл.649 ал.5 от ТЗ. Обусловените от тях искове също са подсъдни на съда по несъстоятелността съгласно чл.621а ал.2 т.2 от ТЗ. Тези разпоредби според първоинстанционния съд не могат да бъдат тълкувани разширително, другите искове за попълване масата на несъстоятелността не попадат в предметния им обхват и подсъдността им се определя от общите правила за подсъдност. Счел е, че подсъдността на исковете за ипотечни права се определя не от чл.109 от ГПК, а от чл.108 ал.1 от ГПК и е по седалището на ответника.

Бургаският апелативен съд намира, че определението е правилно.

Предявеният от синдика на несъстоятелния длъжник установителен иск по чл.124 ал.1 от ГПК, вр.чл.179 от ЗЗД действително следва да бъде преценен като иск за попълване и съхраняване масата на несъстоятелността по смисъла на чл.620 ал.5 от ТЗ. Съдебната практика нееднозначно приема, че

способите и исковите за попълване или съхраняване масата на несъстоятелността не са лимитативно изброени, а за преценката дали даден иск попада в горната категория се отчита общия критерий какъв е целения с него резултат – дали е насочен увеличаване масата на несъстоятелността, респ. към запазването ѝ, в който случай се гарантира удовлетворяване в по-голяма степен на т.нар. “същински” кредитори. Тъй като в случая сумите, събрани в производство по индивидуално принудително изпълнение, вече са постъпили в особената сметка на несъстоятелността, крайният ефект от отричане на ипотечното право на кредитора „Л.“ АД би бил съхраняване на паричните средства в масата в интерес на същинските кредитори. Третото лице, дало реално обезпечение за чужд дълг, може да оспори съществуването на обезпечението, включително и като се позове на несъществуването на дълга, и това оспорване може да бъде предприето преди, по време и след приключване на принудителното изпълнение – така решение №123/31.03.2015 год. по гр.д. №4298/2014 год., IV г.о. ВКС. Същевременно, само за исковите по чл.649 ал.1 от ТЗ и за обусловените от тях иски в чл.649 ал.5 от ТЗ и чл.621а ал.2 т.2 от ТЗ е предвидена специална подсъдност на съда по несъстоятелността. Процесуалната правна норма с изключителен характер, особено тази за подсъдност, не може да бъде тълкувана разширително, от което следва, че за останалите иски за попълване масата на несъстоятелността подсъдността се определя по общите правила на ГПК (в този смисъл определение №347/26.06.17 год. по т.д. №1119/17 год. II т.о. ВКС). От общите правила на ГПК за местната подсъдност, приложим е чл.108 ал.1, вр.чл.105 от ГПК, а не сочената от ищеца норма на чл.109 от ГПК. С определение №203/13.04.2016 год. по ч.т.д. №3633/15 год. II т.о. ВКС е прието, че в нормата на чл.109 от ГПК изчерпателно са изброени исковите, за които същата се прилага и които се разглеждат по местонахождението на недвижимия имот, като исковите за ипотечни права не са част от приложното ѝ поле.

Оплакванията в частната жалба са неоснователни, а обжалваното определение по чл.118 ал.2 от ГПК е правилно и законосъобразно и следва да бъде потвърдено.

Настоящият акт не е краен по смисъла на чл.81 от ГПК и в полза на ответника по жалбата не се присъждат разноски.

Мотивиран от изложеното, Апелативен съд - Бургас,

ОПРЕДЕЛИ:

ПОТВЪРЖДАВА определение № 293/ 13.05.2022 г., постановено по т.д. № 426/ 2021 г. по описа на Окръжен съд Бургас

Определението може да бъде обжалвано с частна жалба пред ВКС в едноседмичен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____